

Kaitseministeeriumile

Seisukohad Kaitseväe keskpõlügeni eriplaneeringule

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu (KVKP REP) vastuvõtmise järgselt soovime esitada järgnevad seisukohad.

1. Mõju inimestele ei ole analüüsitud piisavalt. Inimesi ei ole korrektselt kaasatud ega õigeaegselt informeeritud. Infojagamist on protsessi käigus lubatud korduvalt parendada, kuid seda pole märkimisväärselt toimunud. REPi avaliku väljapaneku eelset, aegset ega järgset arutelu pole planeeritud.
2. Põhja-Eesti harjutusalala sõjaväeliste arenduste planeerimine ja nende arenduste läbiviimine üksteisest eraldiseisvalt ei võimalda kumulatiivse mõju arvestamist looduskeskkonnale ega inimestele. Inimesed, kohalikud omavalitsused ega riigiametid pole võimelised nn tükeldatud planeeringuid koosmõjus mõistma.
3. Keskpõlügeni laiendatud ohualad (nagu ka keskpõlügeni alalt välja jääv Tapa lähiharjutusalala) on legaliseeritud õigusaktidega eksitavate pealkirjade all. Laiendatud ohualade kasutamise seoses pole hinnatud keskkonnamõjusid, mõju inimesele ega ka ülalmainitud alternatiivse matkatee trassi ja vaatetorni rajamisega kaasneva leevenduse piisavust.
4. Planeeringus kavandatavaid tegevusi (nt ohualade tähistus, kinnistute võõrandamine, metsade raadamine jms) viiakse ellu juba enne planeeringu kinnitamist.
5. Kinnistute võõrandamist Põhja-Eesti harjutusalal viiakse läbi ebakorrektselt: kinnistuomanikke ei informeeritud ega kaasatud õigeaegselt; ei ole selge, kas võõrandamise käigus selgitati ja selgitatakse inimestele piisavalt nende õigusi ja võimalusi; protsess on ebamäärane ja võõrandatavate hoonestatud kinnistute omanikele äärmiselt frustreriv. Esilekerkivaid vaidlusaluseid küsimusi ei lahendata inimestele soodsal viisil, vaid kasutatakse Kaitseministeeriumi kui tugevama poole survet.
6. Mitmed teemad on planeeringu koostajatele selginenud alles planeeringu koostamise käigus, see on aga muutnud planeeringu koostamise aluseks olnud eeldusi, seisukohti ja retoorikat, mida planeeringu tutvustamisel on kasutatud. Näiteks keskpõlügeni kasutamine seente-marjade korjamiseks jm loodustegevusteks, vt vastust LISi ettepanekutele REPi koondatud seisukohtades: algselt kinnitati, et ala jääb koriluseks kasutusse, hiljem seisukohta lihtsalt muudeti ja see, et ala pigem ei saa tulevikus kasutada, kirjutati planeeringusse sisse alles viimases tagasiside voorus. Laiendatud ohualade osas kinnitati, et ohualadele ei planeerita ehitustegevust ja alade kasutamise ega kaasne mõjusid. Reaalsuses projekteeritakse ja ehitatakse ohualal asuvasse miljööväärtuslikku Rabasaare külla linnavõitlusala. Lausa kurioosne on Terviseameti poolt REPi kooskõlastuste juures

LOODUS INIMENE SÕJAVÄGI

välja toodud vastuolu: “KSH aruande eelnõus (lk 31) on välja toodud, et KVKP jaoks sobiva asukoha tingis üks asjaoludest, et ala on kaugemal kui 20 km linnadest ja asulatest. Sama aruande eelnõus (lk 28 ja 46) on välja toodud, et KVKP kaguosas umbes 2 km kaugusel asub Tapa linn. Juhime tähelepanu, et eeltoodud info on vastuolus.” Antud vastuolu likvideeritakse planeeringu läbiviija poolt seletuskirja ja KSH aruande korrigeerimisega viimases etapis. REPi vastuolud ja ebakohad ning nende selgitamisel esitatud protsessi käigus muutunud andmed ja seisukohad tekitasid kogukonnas põhjendatud arvamuse, et planeeringu protsessi käigus inimestele valetatakse ja hämatakse. Kahjuks ei tehtud planeeringu käigus läbiviija poolt samme, mis vastupidist oleks kinnitanud.

7. Kaitseministeeriumi huvi kõikide Põhja-Eesti harjutusala arendusalade ja sinna kavandatavate tegevuste kohta on olnud teada juba KVKP REPi algatamisel. REPi tänase detailsusastmega saanuks kõiki nimetatud alasid käsitleda ühtse tervikuna. Meie hinnangul ei ole korrektne planeeringu läbiviija poolne seisukoht “harjutusväljade lahendamine ühe planeeringuna pärsiks kiiresti arenevate ja muutuvate riigikaitseliste vajadustega arvestamise võimaluse, kuna kogu Põhja-Eesti harjutusalade arendamine võib jääda ühe konkreetse piirkonna probleemide või murekohtade taha”. Esiteks, planeeringuid viiaksegi kokku lepitud protseduuriireeglitega läbi selleks, et oleks võimalik arvestada kõigi osapooltega. Teiseks, kogukonna ettepanekutega pole KVKP planeerimisel nagunii arvestatud. Sisulisi muudatusi ja arendusi on KVKP REPis tinginud ainult Keskkonnaameti poolt koordineeritav ja tingimusena esitatud Natura hüvitusmeetmete rakendamine. Pole alust arvata, et teiste Põhja-Eesti harjutusala osade puhul oleks asi teisiti.
8. Negatiivsete mõjude leevendamiseks metsade elustikule ja kaitstavate liikide elupaikadele sätestatakse REPis “eelistatult püsimeetsanduse kasutamine harjutusvälja maa-alal väljaspool planeeritud arendusalasid, sest arendustööde raames tehakse niigi väga suurel pindalal (kuni 6000 ha) raadamistõid”. Mõiste “eelistatult” viidi korrektuurina sisse RMK poolse soovi põhjal ja REPist ei järeldu, kuidas sellekohaseid otsuseid ja tegevusi kontrollitakse. Samas LISi-poolse ettepanekuga käsitleda lisaks keskpõlügenil asuvale metsale ka ohualadel asuvaid ja keskpõlügeni ümbrusse jäävaid väljaspool ohualasid, ent müra-, vibratsiooni ja liiklushäiringu alades olevaid metsi kõrgendatud avaliku huviga, nn KAH-aladena, kus teostatavatesse metsamajandamise otsustesse peab kaasama ka kohaliku kogukonna, ei arvestatud. Sellekohase kokkuleppe tegemine kogukonnaga suunatakse REPi läbiviijate poolt kohalikesse planeeringuprotsessidesse. Ei ole õige jätta sisuliselt leevendava meetme sisseviimist ja järelevalvet kohaliku kogukonna liikmete kanda, kes teeksid seda oma vabast ajast ja tasustamata. Sellekohase protsessi peaks sarnaselt Natura hüvitustega läbi viima planeeringu läbiviija.

Seltsing Loodus, inimene ja sõjavägi
Katrín Kull, katrin@dreamers.ee

27.02.2022

